Nr. 87 **Koźmin, środa dnia 1 listopada 1922 r.** **Rok 35**

Przedpłata:
Miesięcznie { w eksped. **200** mk. / na poczcie **210** mk.
Numer pojedyńczy . 30 marek

ORĘDOWNIK POWIATOWY

Ogłoszenia:
przyjmuje się za opłatą
mm 1-łam. na str. 6-łam. 30.00 mk
mm reklam. 1-ł. na str 3-ł. 50.00 mk

Administracja Koźmin — Wychodzi w środy i soboty — Telefon nr. 34

Dział urzędowy

Nr. 519. **Do pp. Przewodniczących Obwodowych Komisji Wyborczych w powiecie Koźmińskim w sprawie ustalenia wyniku głosowania i przesłania akt do Starostwa w Koźminie:**

Z polecenia p. Komisarza Wyborczego na okręg nr. 37 w Ostrowie podaje pp. Przewodniczącym Obwodowych Komisji Wyborczych — do wiadomości i przestrzegania co następuje:

A. Obwodowe Komisje Wyborcze powinny natychmiast po przeprowadzeniu aktu głosowania, a więc zaraz po oddaniu ostatniego głosu, przystąpić do ustalenia wyniku głosowania w obwodzie wyborczym.

Zasady tego ustalenia szczegółowo i wyczerpująco są podane w rozdziale X ordynacji Wyborczej do Sejmu. Obwodowe Komisje powinny przestrzegać ich jaknajściślej.

Działania poszczególne uskutecznia Komisja, przyczem mogą być obecni mężowie zaufania, wzgl. ich zastępcy.

Działania te rozpoczynają się tem, że przewodniczący Obwodowej Komisji Wyborczej otwiera urnę wyborczą, wyjmuje z niej koperty, liczy je jedną w drugiej, nie otwierając ich jednak. Jednocześnie ustala się na podstawie zaznaczeń (notatek) w spisie wyborców liczbę wyborców, którzy głosy swe oddali. Gdyby liczby te mimo kilkakrotnego liczenia, które celem uniknięcia pomyłek przeprowadzić należy, różniły się pomiędzy sobą, należy zbadać przyczynę tej niezgodności (art. 81 ord. wyb. sejm.).

Następnie po ukończeniu tej czynności, Komisja przystępuje niezwłocznie do obliczenia głosów, oddanych na poszczególne listy kandydatów. W tym celu jeden z członków otwiera koperty, każdą z osobna, wyjmuje z niej kartę do głosowania i po obejrzeniu jej podaje przewodniczącemu, który odczytuje głośno treść karty, poczem okazawszy ją mężom zaufania, oddaje ją wraz z kopertą innemu członkowi Komisji do sprawdzenia i przechowania, aż do ukończenia obliczenia. Podczas odczytywania treści karty przez przewodniczącego, która normalnie zawierać będzie numer listy kandydatów, dwaj członkowie Komisji czynią jednocześnie odpowiednie zapiski na kartach obliczeniowych, dostarczonych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Sposób dokonywania tych zapisków jest wydrukowany i obrazowo przedstawiony w uwadze na każdej karcie obliczeniowej.

Zwrócić uwagę należy, że na kartach obliczeniowych zapisywać należy tylko głosy ważne.

Jakie karty do głosowania mają być uważane za nieważne, wymienia wyczerpująco art. 83 ord. wyb. sejm. Podnoszę w szczególności, że aczkolwiek w myśl punktu 3 art. 83 unieważnione mają być karty, na których znajdują się oprócz numeru listy kandydatów (wyrażonego cyfrą lub słowami inne dopiski, to jednakże takie znaki, jak kropka, kleks, niedokładności druku, o ile tylko niema wątpliwości co do samego numeru, nie moga być powodem do unieważnienia karty. Rzecz prosta, że i gatunek papieru nie może być powodem unieważnienia głosu: obowiązuje bowiem tylko biały kolor papieru, przyczem odcienie nie grają również roli. Nie jest również wadą, jeżeli numer prześwieca na drugą stronę karty.

Po ukończeniu zapisków na kartach obliczeniowych należy obliczyć liczbę ważnie złożonych kart głosowania i sprawdzić, czy liczba ta zgadza się z zapiskami, czynionemi przez obydwóch członków na kartach obliczeniowych. Gdyby stwierdzono jakąkolwiek niezgodność pod tym względem, należy koniecznie dociec jej przyczyny i ostatecznie ustalić liczbę złożonych głosów ogółem, oraz na poszczególne listy kandydatów.

Karty do głosowania, o których ważności decydowała Komisja, a zatem zarówno te, które unieważniono, jak i te, które uznano za ważne — należy oznaczyć na odwrotnej stronie porządkowemi numerami i odłożyć je, celem zapakowania osobno.

Protokół aktu głosowania i wszystkich czynności odliczeniowych sporządza się przez wypełnienie odnośnych rubryk na formularzu „protokółu głosowania". Ze szczególną dokładnością mają być wypełnione zwłaszcza rubryki, dotyczące liczby głosów, złożonych na poszczególne listy kandydatów.

Do protokółu tego mają być dołączone:

1. wypełnione karty obliczeniowe;
2. karty do głosowania, o których ważności rozstrzygnęła Komisja;
3. pozostałe karty do głosowania, oddzielnie opakowane;
4. spisy wyborców:
5. oddzielny protokół czynności obwodowej Komisji Wyborczej.
6. Również dołączone być mają do protokółu upoważnienia do głosowania z innego obwodu, wyroki Sądu Najwyższego, świadectwa stron (art. 76 ord wyb. sejm.) i oświadczenia przeciwko treści protokółu, o ile takie zostaną złożone.

Przy wyjmowaniu kart do głosowania, należy zwrócić uwagę, aby nie niszczyć kopert. Koperty należy złożyć i przechować, celem ponownego użycia ich przy wyborach do Senatu.

B. Natychmiast po ustaleniu wyników głosowania a najpóźniej dnia następnego tj. dnia 6. 11. (Sejm) **względnie dnia 13. 11.** (Senat) **do południa godziny 12-tej winny Obwodowe Komisje Wyborcze materjały odbytego głosowania do Sejmu jak również do Senatu** a mianowicie protokół aktu głosowania wraz z wyżej pod punktami 1—6 wymienionemi aktami, kartkami, spisami wyborców itd. **starannie opakować, opieczętować i z wypisanym na wierzchu pakietu obwodem i nr. głosowania przez pp. Przewodniczących Obwodowych Komisji Wyborczych lub ich zastępców osobiście do Starostwa w Koźminie dostawić. W razie potrzeby dla bezpieczeństwa dobrać sobie winni pp. Przewodniczący lub ich zastępcy eskorterów z pośród „Straży Wyborczej" lub Posterunkowych P. P.**

Panów Trzewodniczących Obw. Kom. Wyb. uprasza się, aby przy pakowaniu aktów głosowania do Sejmu zważali na to, aby spisów wyborców do Senatu nie zapakono. — Nr. dz. 5957/22 St. —

Koźmin, dnia 30 października 1922.

Starosta, w z. Andrzejczak
Starszy Sekretarz powiatowy

Nr. 520. **Panom Przewodniczącym Obwodowych Komisji Wyborczych w powiecie Koźmińskim podaję poniżej w streszczeniu najważniejsze ich czynności dotyczące przeprowadzenia aktu głosowania do SEJMU i do SENATU:**

a) Lokal:

Te same Obwodowe Komisje wyborcze oraz na tych samych zasadach przeprowadzać będą zarówno głosowanie do Sejmu, jak i do Senatu: do Sejmu w niedzielę dnia 5 listopada, do Senatu dnia 12 listopada b. r. i to w tych lokalach wyborczych, które już przy końcu sierpnia afiszami podano do publicznej wiadomości. Odbycie głosowania w innych lokalach lub innych miejscowościach jest niedopuszczalne.

b) Skład Komisji Obwodowych przy głosowaniu.

Od chwili rozpoczęcia głosowania, aż do chwili ukończenia go, powinni być obecni bez przerwy w lokalu wyborczym conajmniej przewodniczący lub jego zastępca, oraz dwaj członkowie komisji lub ich zastępcy. Gdyby z jakichkolwiek przyczyn zabrakło członków Komisji, względnie, jeżeli ten jest nieobecny, zastępca przewodniczącego ma prawo i obowiązek uzupełnienia Komisji przez powołanie do niej jednej lub dwóch osób piśmiennych z pośród obecnych wyborców (art. 62, ust. 2 i 3 ord. wyb. sejm.) Jednego z członków należy wybrać do prowadzenia protokułu głosowania, według wzoru, zawartego w dodatku Nr. 4 a, do rozporządzenia wykonawczego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 18 sierpnia 1922 roku (Dz. Ust. Nr. 66, poz. 595, str. 1182). Formularze do prowadzenia protokułu zostaną obwodowym Komisjom na czas dostarczone. Przewodniczący Komisji, w danym wypadku jego zastępca, oraz członek Komisji, wybrany do prowadzenia protokułu. nie mogą równocześnie opuszczać lokalu wyborczego (art. 6, ust. 3).

c) Środki ku utrzymaniu porządku i spokoju w lokalu wyborczym.

Wstęp do lokalu wyborczego mają tylko wyborcy i mężowie zaufania grup wyborczych, zgłoszeni przez połnomocników okręgowych list kandydatów z miejscowych wyborców, po jednym do każdej Obwodowej Komisji Wyborczej, względnie zastępcy tych mężów zaufania, po jednym dla każdego z nich (art. 63) Po oddaniu głosu, wyborca winien opuścić lokal wyborczy, Przewodniczący Komisji powinien dbać o to, by tłumne zgromadzenia się publiczności nie tamowały dostępu do lokalu wyborczego i ma prawo usunąć z lokalu wyborczego z zakazem powrotu osób, które zakłócają spokój i posządek, uprawiają agitację, nie pozbawiając ich jednakże prawa i możności oddania głosu, oczywiście, o ile są wyborcami. Męża zaufania, względnie jego zastępcę, Komisja Wyborcza może wydalić z lokalu z powyższych powodów dopiero w razie bezskuteczności uprzedniego upomnienia, zaznaczając fakt wydalenia oraz jego powody w protokule (art. 65), Przewodniczący i Komisja powinny w sposób stanowczy dbać o spokój i porządek w lokalu wyborczym, podczas całego przebiegu głosowania. Art. 66 ord wyb. sejm. zabrania kategorycznie wygłaszania przemówień, rozdawania kart do głosowania i jakielkolwiek agitacji, tak w lokalu wyborczym, jak i w budynku, w którym się lokal znajduje, a nawet na ulicy lub na placu przed wejściem do budynku w promieniu 100 metrów. Dla energicznego poparcia swych zarządzeń, celem usunięcia tłumnych zgromadzeń publiczności, tamującej wyborcom dostęp do lokalu wyborczego i zapewnienia bezpieczeństwa i porządku, przewodniczący Komisji będzie mógł korzystać ze straży, jaką władze administracyjne oddadzą do jego rozporządzenia (art. 66, 67, 68).

d) Stół, urna.

Stół, przy którym zasiadać będzie Komisja, winien być ustawiony w lokalu wyborczym w ten sposób, aby był ze wszystkich stron widoczny. Przy stole tym zajmą również miejsca mężowie zaufania. Na stole należy ustawić urną wyborczą, budowaną w ten sposób, żeby bez otwierania nie można było z niej wydobyć karty do głosowania. Na stole powienien się również znajdować do publicznego użytku, w dniu głosowania do Sejmu, egzemplarz Ordynacji Wyborczej do Sejmu, oraz egzemplarz noweli z d. 21 września b. r., w dniu głosowania do Senatu, oprócz tego, egzemplarz Ordynacji Wyborczej do Senatu.

Przed rozpoczęciem głosowania, Komisja i mężowie zaufania winni się przekonać, czy urna jest próżna. Od tej chwili, aż do ukończenia głosowania, a więc również w wypadkach omówionej powyżej przerwy w głosowaniu, urny otwierać nie wolno (art. 69)

e) Karty do głosowania.

Głosowania, tak do Sejmu jak i do Senatu odbywają się za pomocą kart do głosowania. Karty te muszą być koloru białego. Wielkość ich należy przystosować do wielkości kopert, które będą miały rozmiar 9×10 cmt. W praktyce, rzecz się będzie miała tak, że wyborca przyjdzie już do lokalu wyborczego opatrzony w kartę głosowania. Kart tych dostarczają zwykle już poprzednio poszczególne stronnictwa lub grupy wyborcze ażeby jednakże oddanie głosu nie było li tylko zależne od tego, czy dany wyborca będzie w posiadaniu karty do głosowania, czy też nie, na stole w lokalu wyborczym powinna się znajdować pewna ilość niewypełnionych kart do głosowania, z których wyborcy w danym razie mogliby skorzystać. Kartę należy wypełnić w ten sposób, aby zawierała tylko numer okręgowej listy kandydatów, na którą wyborca głosuje. Numer ten może być wyrażony słownie, albo cyframi i może być pisany, albo odbity mechanicznie. (Na hektografie, maszynie, drukowany i t. d.) Żadne inne dopiski na karcie do głosowania nie są dopuszczalne.

f) Koperty.

Karty do głosowania będą wkładane do kopert ostemplowanych stemplem przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej. Wszystkie koperty przeznaczone dla jednego obwodu głosowania będą jednakowej barwy. Koperty nie mogą być oznaczone jakimkolwiek znakiem, oprócz stempla (art. 71.)

g) Oddanie głosu przez wyborców,

Sam akt głosowania odbywa się publicznie w lokalu wyborczym wedle przepisów, zawartych w art. 73, ust. 1 ord. wyb. sejm. w sposób następujący:

1) Wyborca zbliża się do stołu Komisji Wyborczej i wymienia swe nazwisko i imię:

2) Członek Komisji, który prowadzi protokół, sprawdza, czy imię i nazwisko wymienione znajduje się w spisie wyborców. Jeżeli tak, wyborca otrzymuje ostemplowaną kopertę do głosowania, wkłada w nią kartę do głosowania i wręcza przewodniczącemu (względnie zastępcy) Komisji, który sprawdza stempel na kopercie i nie zaglądając do tej wnętrza, wsuwa ją do urny wyborczej Koperty powinny pozostać niezaklejone:

3) Jednocześnie członkowie Komisji, obok nazwiska wyborcy w odnośnej rubryce w obu egzemplarzach spisu zaznaczają, że tenże swój głos oddał.

Osoby, która w chwili głosowania nie jest umieszczona w spisie wyborców, do głosowania dopuścić nie wolno. Pozatem przewodniczący Komisji nie może przyjąć do głosowania karty, którą by wyborca pragnął oddać bez włożenia jej do koperty urzędowej, jak również koperty oznaczonej jakimkolwiek znakiem, poza stemplem urzędowym (art. 74).

h) Stwierdzenie tożsamości osoby wyborcy.

Na zasadzie art. 73 ord. wyb. sejm., wskazanem jest, ażeby wyborca poza kartą głosowania miał przy sobie jakichkolwiek dokument osobisty. Każdy bowiem członek Komisji i każdy mąż zaufania (nie każdy wyborcza lub inna osoba) przed oddaniem przez danego wyborcę głosu, może wystąpić z zarzutem, co do tożsamości jego osoby, a więc, że osoba jego nie jest identyczną z osobą wpisaną do spisu wyborców. W takiem wypadku przewodniczący Komisji, za jej zgodą, może zażądać od głosującego udowodnienia

tożsamości osoby. Dowód taki da się najłatwiej przeprowadzić na podstawie wystarczających dokumentów osobistych. W braku takich dokumentów, wyborca może się ostatecznie powołać na świadectwo dwóch świadków, którzyby osobiście byli znani chociażby jednemu członkowi Komisji. Nazwiska tych świadków i nazwiska członków Komisji, znających ich osobiście, winny być zaznaczone w protokóle Komisji. Od decyzji Komisji w sprawie tożsamości wyborcy nie przysługuje mu prawo odwołania. Gdyby jednakże decyzja taka nie została powzięta jednomyślnie, należy o tem zaznaczyć w protokóle, w odnośnem miejscu formularza.

Poza stwierdzeniem tożsamości osoby w czasie głosowania Obwodowa Komisja Wyborcza nie ma już prawa badania, czy osoba głosująca posiada prawo wyborcze i czy jest prawnie wpisana do spisu wyborców. Tylko w omówionym już wypadku, gdyby Komisji przedstawiono wyrok Sądu Najwyższego, że jakaś osoba została nieprawnie wpisana do spisu wyborców. Komisja może ją wykreślić ze spisu i nie dopuścić do głosu.

i) Zamknięcie lokalu wyborczego.

Z uderzeniem godziny 9 wieczorem (21) przewodniczący Obwodowej Komisji nakazuje zamknięcie lokalu wyborczego. Odtąd mogą głosować tylko ci wyborcy, którzy weszli do lokalu wyborczego przed jego zamknięciem (art. 79, ust. 1)

— Nr. dz. /22 St. —

Koźmin, dnia 27 października 1922 r.

Starosta, w zast. Andrzejczak
Starszy Sekretarz powiatowy

Obwieszczenia innych władz.

Nr. 521. Odtąd będą wszelkie pobory wszystkim siłom nauczycielskim wypłacane li tylko z Kasy Skarbowej w Poznaniu przez P. K. O.

W wypadkach dłuższej nieobecności w miejscu urzędowania celem zapewnienia sobie terminowej wypłaty poborów winny siły nauczycielskie składać w swoim właściwym urzędzie pocztowym dokładne adresy miejsca pobytu z wyraźnem zaznaczeniem **urzędu pocztowego**, należącego do miejscowości pobytu, prosząc o przekazanie pieniędzy tamdotąd. Wrazie opuszczenia miejsca urzędowania na krótszy czas, należy poprosić **swój przynależny** urząd pocztowy, aby zatrzymał przekazane pieniądze aż do powrotu zainteresowanej siły nauczycielskiej. Po powrocie winna ta osoba udać się niezwłocznie po urzędu pocztowego po odbiór pieniędzy, bo w przeciwnym razie odesłałby urząd pocztowy pieniądze z powrotem do P. K. O., przez co mogłaby powstać 3—4 tygodniowa zwłoka w wypłaceniu należnej kwoty. Koźmin, dnia 23 października 1922 r.

Inspektor szkolny Chojecki.

Dział nieurzędowy

Jak się głosuje na posła do Sejmu

Głosowanie odbywa się za pomocą kart do głosowania. Karty do głosowania mają być białe. Na karcie ma być napisany lub drukowany numer (cyfrą lub słowami) list kandydatów, na którą wyborca głosuje. Na kartkach tych nie wolno pisać nic innego, n. p. nazwiska kandydata tylko czysty numer.

Karty zawierające oprócz numeru jakiekolwiek inne dopiski będą przez komisję unieważnione.

Głosowanie rozpocznie się w niedzielę dnia 5 listopada o godz. 9 rano i będzie trwało bez przerwy do godz. 9 wieczorem.

Głosowania odbywa się publicznie w następujący sposób: Wyborca zbliżywszy się do stołu, przy którym zasiada komisja wyborcza, wymienia swe nazwisko i imię.

Po sprawdzeniu przez członka, prowadzącego protokół, czy imię i nazwisko wymienione znajduje się w spisie wyborców, wyborca otrzymuje ostemplowaną kopertę do głosowania, do tej koperty wkłada swą kartę głosowania (na której nie powinien zapomnieć napisać numer, o ile przedtem nie postara się o kartę z wydrukowanym numerem i wręcza przewodniczącemu komisji, który sprawdziwszy stempel na kopercie i nie zaglądając do jej wnętrza wrzuca ją do urny wyborczej. Jednocześnie członkowie komisji obok nazwiska wyborcy w obu egzemplarzach spisu zaznaczają, że tenże głos swój oddał. Wyborcy, którzy z powodu ułomności cielesnej nie mogą wykonać czynności, w tym artykule określonych, mogą się posługiwać pomocą osoby swego zaufania.

Woborcy powinni dobrze zapamiętać przepisy głosowania, aby nie popełnili błędu, unieważniającego ich głos.

Wiadomości miejscowe

Koźmin. W niedzielę, dnia 29 b. m. odbył się staraniem tut. Tow. gimn. Sokół i Tow. Powstańców i Wojaków „Obchód Kościuszkowski". Biorący czynny udział w obchodzie wywiązali się ze swych zadań bardzo dobrze, zaco należy się tak im jak i organizatorom pełne uznanie. Mimo obszernego programu niemile dał się odczuć brak naszej polskiej pieśni. Gdzie pozostaje miejscowe Koło Śpiewackie? Czy ono nie uznaje zasług naszego największego wodza narodowego? — Smutnem objawem jest także brak zainteresowania dla obchodów narodowych u szerszej publiczności, a szczególnie w kole miejscowej inteligencji, z tego też powodu na sali zauważyć było można bardzo wiele miejsc wolnych. Zrozumiałem więc jest, że o jakimkolwiek czystym zysku, któryby miał posilić fundusz na budowę pomnika dla naszych poległych bohaterów, mowy być nie może.

Jeden z uczestników.

Wiadomości pozamiejscowe

Ósma plaga egipska. „Głos Górnego Śląska" pisze pod powyższem tytułem:

Prasa węgierska donosi o tajnem rozporządzeniu węgierskiego ministra spraw wewnętrznych z dnia 31 sierpnia rb., w myśl którego mają być wydaleni z Węgier bezwzględnie wszyscy zagraniczni i obcy obywatele, należący do rasy żydowskiej.

Wydalenie to ma być bezwzględne i to drogą „szupasu", choćby nawet taki obywatel miał sklep lub nawet ziemię.

Rozporządzenie to wywołało ogromne wzburzenie w żydowskich kołach politycznych. A ponieważ Polska była i jest dotychczas krainą mlekiem i miodem płynącą dla tej ósmej plagi egipskiej (to jest żydowska), przeto w najbliższym czasie możemy się spodziewać nowego potopu czyli najazdu żydów na Śląsk.

Dla uniknięcia więc tej szarańczy winien sejm śląski jak najspieszniej opracować i ogłosić nie tylko zakaz przyjazdu i osiedlania się tutaj żydostwa, ale również wszystkich tych, którzy po 1-ym lipcu 1914 roku tu się osiedlili, stanowczo jako niestałych, a więc napływowych, obcych mieszkanców wysiedlić.

W sprawie świętokradztw. Niedawno ukazał się w prasie artykuł, wzywający społeczeństwo do podjęcia akcji celem zapobieżenia dalszym świętokradztwom. Jednym z takich środków będzie bez wątpienia rozporządzenie Władzy Duchownej w ostatnim Miesięczniku Kościelnym następującej treści: „Nie ustające aż dotąd napady zbrodnicze na kościoły, połączone prawie zawsze z zbezczeszczeniem Najśw. Sakramentu, wykazały konieczność usunięcia kosztownych naczyń liturgicznych z tabernakulum, będących przynętą dla żadnych łupu zbrodniarzy i zastąpienia ich na razie puszkami bezwartościowemi. W tym celu rozporządzamy, aby od 1 października br. począwszy, wszyscy rządcy kościoła zaopatrzyli się w cyborja szklane, a wszelkie naczynia srebrne bez wyjątku z tabernakulum pousuwali. Szklane cyborja, wykonane z naszego polecenia, nabyć można w cenie około 5000,— mk. z firmy Huta Szklana Inowrocław. Edmund, Kardynał Arcybiskup." Chodzi teraz o to, aby dozory kościelne jak najrychlej zakupiły szklane naczynia. Skoro, bowiem to nastąpi i świętokradcy przekonają się, że po kościołach już niema kosztownych naczyń, ustaną kradzieże.

Nakładem i drukiem Edwarda Kraszewskiego w Koźminie. Odpowiedzialny redaktor Edward Kraszewski w Koźminie